

Joana Vanrell Cloquell

Sentiments, vivències i records

Pregó de les Festes de Sant Honorat

ALGAIDA, 2010

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Col·lecció Binària · Pregons

PRE-SH-2010-0021-0003

Col·lecció Binària · Pregons · PRE-SH-2010-0021-0003

© del text: Joana Vanrell Cloquell

© de les fotografies: Àlbum familiar, Joan i Jaume Balaguer i Joana Vanrell Cloquell

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2012

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajalgaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

Joana Vanrell Cloquell

Sentiments, vivències i records

Pregó de les Festes de Sant Honorat

ALGAIDA, 2010

Col·lecció Binària · Pregons

PRE-SH-2010-0021-0003

Joana Vanrell durant la seva intervenció. El Pregó de les Festes de Sant Honorat i Sant Antoni d'Algaida Pina i Randa va tenir lloc a l'auditori del casal Pere Capellà dissabte, dia 9 de gener de 2010 i fou retransmès en directe per Títoieta Ràdio, emissora municipal d'Algaida.

L'AUTORA

Joana Vanrell Cloquell (Algaida, 1953). Filla d'en Miquel «des Molí d'en Roig» i de na Maria «de can Xico», la petita de tres germans: na Catalina i en Miquel.

Mestra d'educació primària. Especialista en matemàtiques, ciències de la naturalesa i educació infantil.

Ha exercit de mestra al patronat Santa Magdalena Sofia, als col·legis públics de Lloseta, Sencelles i Coll d'en Rabassa.

Monitora de centres de vacances escolars del MEC a Torrevieja (Alacant),

Selva (Mallorca), Biniparratx (Menorca) i Sant Francesc Xavier (Formentera).

Des del curs 1998-1999 és mestra de l'Aula Hospitalària de Son Dureta.

Premi Ramon Llull 2009 del Govern de les Illes Balears concedit *ex aequo* a les mestres de l'Aula Hospitalària de Son Dureta, en reconeixement a la seva dedicació escolar als infants hospitalitzats.

Sentiments, vivències i records

SR. BATLE, REGIDORES I REGIDORS, amigues i amics, bon vespre a tots.

Un any més, quan encara ressonen els desitjos de pau i de prosperitat propis de les festes de Nadal, quan la quietud s'estén pels camps adormits per la fredor de l'hivern i la frescor de la terra, el poble d'Algaida no vol perdre ni un minut i de seguida es llança a la bulla de la festa, la festa pròpia del nostre poble, la festa de Sant Honorat.

També, com cada any, es fa un pregó, i enguany m'ha tocat a mi. Vull agrair al Consistori i de manera especial a la regidora de Cultura i Festes la confiança que m'han demostrat. Quan m'ho proposaren, a l'exposició sobre l'escola d'Algaida durant la Segona República, vaig contestar que m'ho pensaria. Sort que no m'ho vaig pensar gaire perquè, si hagués partit de la reflexió, avui no seria aquí ja que m'he deixat dur més per la força del cor que per la sensatesa de la raó.

Les meves paraules volen ésser, senzillament, les d'una algaidina que estima el seu poble, una manifestació d'admiració i de respecte pels nostres avantpassats, especialment per aquells pagesos que amb la seva suor sobre el mantí de l'arada, sobre l'era o voltant les figueres, feren possible que avui nosaltres siguem el que som i puguem gaudir d'una existència més còmoda i més regalada. Voldria, també, contar els sentiments, les vivències i els records personals que, lligats a la història del meu poble,

Vista panoràmica de la vila d'Algaida. Fotografia de Joana Vanrell.

més m'han impactat des de la meva infantesa fins al temps actuals: estampes d'antany, memòries personals i experiències de gestos d'acompanyament i de solidaritat.

De la meva infantesa me ve a la memòria l'existència d'un món pagès on treballaven al camp, de sol a sol, homes i dones. I hem de reconèixer que les dones, que feien costat als homes en les feines feixugues del camp, tenien encara la responsabilitat afegida de dur i administrar la casa i educar i cuidar els infants. Eren, no poques vegades, unes autèntiques heroïnes, amb una abnegació silenciosa i humil que reivindica la justícia d'un merescut homenatge. Esper que algun dia qualcú de bona ploma investigui i doni a conèixer el paper de la dona pagesa, que era la darrera en retirar-se a descansar i la primera en posar-se a la tasca de començar un nou dia.

A la pagesia, l'any agrícola començava per Sant Miquel. Era arribada la tardor i el temps de passar l'arada en rodes i ben aviat enterrar la lla-

Recollint patates al molí d'en Xim (Randa). Fotografia de Joan Balaguer.

vor amb la sembradora o escampar el gra a eixams, no sia cosa que ploqui molt i les finques quedin embassades.

Creix el sembrat a sol i serena, amb la temor de les gelades, del rovell, d'una mala brusca o d'una sequera que faria malbé tota l'anyada. Si vénen mal dades, aquell any a les cases minvaran les entrades i els animals patiran l'escassetat de la collita.

Acabat el fred, comencen noves tasques. S'ha de preparar el graner, els vencisos, la màquina de segar, el fusó, la falç i la corbella perquè prest vindrà el temps de segar. Alguns, ajupits sobre la terra, encara seguen a mà les faves, l'ordi i el blat. Però, allà on el terreny ho permet, és la segadora tirada per la bèstia la que converteix el sembrat en rostoll. Tenc a la memòria la figura del segador, assegut sobre la màquina, que mou els braços, magistralment, amb un ritme mètricament perfecte, perquè el sembrat ja tallat quedi a terra en petits manats que més tard formaran la garba.

Pagès algaidí sembrant. Fotografia de Joan Balaguer.

Llaurant amb un parell de bísties. Fotografia de Joan Balaguer.

Mentrestant, les garbes es rosteixen sota el sol de l'estiu, esperant el temps de garbejar amb el carro llarg. Molt abans que el sol sortís començava aquesta feina. L'era, ja preparada dies abans, espera les garbes que es desfermen i les gavelles s'escampen repartides per igual per tot el cercle. El carretó de batre de pedra viva —els millors carretons es feien, diuen, de les puntes de Galdent o del puig de Randa— s'enganxa a la bístia tapada amb les cucales i comença la cerimònia de les voltes, cadencioses, i de les cançons que pugen alegres cap un sol inclement. Record aquella tonada:

Na Roja és bona mula,
ja ho diré an es senyor
que es caire que té millor
en dir-li arri s'atura.

*Carro llarg garbejant.
Fotografia de Jaume
Balaguer.*

*Damunt l'era batent. Fo-
tografia de Joan Balaguer.*

Acabat el batre, arribat l'agost, record llargues filades de carros que van a tomar ametles. Es treballa tot el dia posant les veles, omplint els sacs... A mig dia, davall la figuera o el garrover més esponerós, les dones que han fet un fogó amb quatre pedres, preparen el dinar. Encara assa-boresc aquell arròs o aquells fideus fets amb un poc d'oli, quatre cara-gols acabats d'agafar de les soques dels arbres i la punteta de sobrassada que li dona color.

Més endavant vindria el pellucar, agafar les ametles perdudes per la finca que servien als menuts per comprar la fermança del dia de la fira. Si ha estat un bon any d'ametles, es podrà permetre alguna petita alegria, un capritx, com fou aquella primera ràdio que la padrina Joana Aina, es-sent jo molt petita, va comprar a can Nofre «Ruala» i que alegrava les vetlades de les llargues nits de l'hivern.

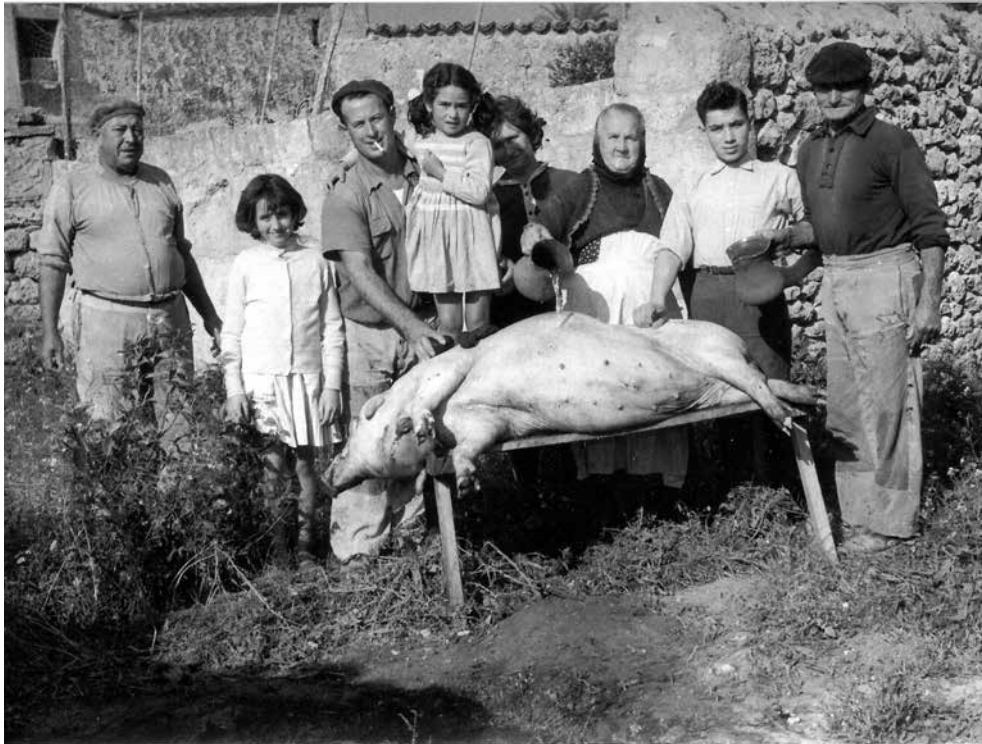
I acabades les ametles s'han de collir les garroves i les figues, i muntar el sequer.

Algaida té la fama de ser terra de figueres i de bones figues, les millors de Mallorca, i per tant les millors del món. Les dones, les figueraleres, amb els manegots, el ganxo i el paner, eren part d'un paisatge gravat a la meva memòria d'infantesa. Així com la imatge de les figues, unes de taula o per fer acops i altres que eren l'aliment bàsic dels porcs que s'havien d'engreixar amb molt d'esment si volíem tenir unes bones matances. Unes i altres s'havien d'assecar aprofitant l'escalfor del sol. És curiós, però sempre es posava a ploure el temps de dinar i ja ens veieu a tots escapats cap els canyissos per posar-los a cobro de les ruixades.

Encara quedava pelar ametles damunt una post sostinguda per banquetes; unes banquetes i una post que encara conserv i utilitz per fer qualque sopar a la fresca del corral.

Pel setembre, a punt de començar l'escola, anàvem a veremar. Era una feina que alegrava, com més tard alegraria el vi. Es trepitjaven els raïms amb els peus i quan era hora es trascolava a les botes congrenyades, rodones i enormes del celler de ca sa padrina. Quan es posava el grifó, es començava a despatxar el vi a particulars, a la menuda, que venien a cercar-lo amb barrelets cordats o amb petites botelles.

Les dones tampoc no estaven desenfeinades en tot l'any. Havien d'arreglar la casa i cuidar els animals menors del corral: gallines, coloms, porcs, conills. I fer es dinar, treure aigua a mà del pou o de la cisterna i, sovint, cosir, apedaçar roba, emmidonar, planxar amb aquelles feixugues planxes de ferro; o fer bugada, una feina molt laboriosa que durava dies. També fer conserves, enfilat tomàtiques, pastar i aprofitar la fornada per coure alguna coca de julivert o de trempó. Més tard, a ca meva, com a moltes altres cases, ja duïen la farina al forn, a can Floquet, al forn de d'alt o d'abaix de sa Plaça, o a can Tomeu des Forn. Allà pastaven amb la nostra farina o la barataven pel pa ja fet. També era temps d'anar amb el paneret ple d'ous a can Rapinya i canviar-los per sucre, sopa, arròs, oli i alguna petita llepolia. La gent de casa pagesa de la meva edat encara recorda aquella economia basada en baratar coses perquè eren temps de pocs doblers, molts pocs doblers.

Família fent matances a mitjans de la dècada de 1950. Fotografia de Joan Balaguer.

Però no de poca alegria. La nostàlgia me trenca la veu quan pens en la festa familiar més esperada i celebrada pels més petits. Era el dia de les matances, l'esdeveniment on el treball per fer rebost i perxa per a tot l'any reunia la gent major de la família i la bulla agermanava cosins, amics i veïnats. Record, de petita, les matances de sa Tanqueta, de ca sa tia Miquela i el padrí Miquel. Eren, per nosaltres uns dies de jocs i de diversió; les nines amb el davantalet de retxes de matancera posat, i els nins espavilant per penjar la coa del porc al primer despistat. No esperàvem el veredict del manescal per torrar llom i ventresca i tastar la pasta de sobrassada i la varia negra pels camallots i botifarrons. No record unes sopes tan gustoses ni unes pilotes que superin les del dinar de matances. Abans del dinar, el padrí amb la somereta anava al forn a cercar una ensaïmada i un paneret d'ametles torrades. Com que era una cosa extraordinària, tots els menuts ens barallàvem per acompanyar-lo.

Fotografia de nines de les escoles d'Algaida amb la mestra Magdalena Cloquell a començaments de la dècada de 1950. Àlbum familiar.

Moltes altres festes em venen a la memòria, com en una pel·lícula en blanc i negre. Record aquells vespres d'estiu a la placeta del Sitjar on Mestre Mariano, amb la guitarra o bandúrria, i mestre Llorenç «Cego», amb el flabiol, feien la festa alegrant la vetlada. Aquells foren els primers concerts que vaig sentir, les primeres sensacions de l'art musical d'una nina de poble que rares vegades s'allunyava del seu redol.

Si hagués d'explicar una altra allau de vivències, molt integrades en els batecs diaris del meu poble d'infantesa, serien les relacionades amb l'escola, ja que la meva professió m'ha fet estar lligada tota la vida al món de l'educació. No he estat l'única ni la primera de la família que enfocà la seva vida en aquesta direcció ja que he tingut la referència de la tia Magdalena, que fa molt va esser mestra d'Algaida.

Record de forma boirosa i llunyana però emotiva els meus anys d'escola primària a Algaida. Allà les nines apreníem a comunicar-nos i tení-

Joana Vanrell i Joana Orell a l'exposició de labores fetes a l'escola l'any 1960. Àlbum familiar.

em les primeres experiències socials. Me vénen a la memòria persones i vivències. Sor Gabriela, que ens va ensenyar amb molta paciència les primeres lletres; sor Regina, amb qui vàrem aprendre a brodar i fer ganxet; sor Justina, que ens va preparar per fer lliures l'ingrés, primer i segon de batxillerat a l'institut Joan Alcover i d'altres que encara estan presents a les nostres històries personals. Records entranyables de les meves amigues com n'Antònia Maria «de can Borràs», na Francisca Verger, na Maria Teresa, na Maria Antònia «de can Truc», na Maria Coloma, na Joana Oliver, na Cati Garau, na Francisca «Verdera», na Cati Llompart, na Maria i na Jerònia «de can Rosseió» i tantes d'altres que guard dins la memòria.

Quina dona del meu temps no recorda la maleteta de cartó, el caixonet dels llapis, les pinturetes, el tinter de fang ple de tinta feta amb unes pastilles que se fonien amb aigua, el tambor de brodar, el maridet amb

D'esquerre a dreta, Joana Vanrell, Catalina Mut, Catalina Juan, Antònia Oliver i Cànida Martínez representant una comèdia al teatre de l'Acció Catòlica. Àlbum familiar.

els calius que dúiem a la classe l'hivern per matar el fred. I les exposicions de final de curs, els festivals, les fotografies escolars, la pissarra plena de comptes llarguíssimes, els quaderns de calligrafia per escriure dins dues retxes, la mostra a la pissarra i l'assistència forçosa a la missa escolar setmanal. També les excursions al Porrassar per jeure dins el peu de Sant Cristòfol seguint la llegenda que d'aquesta manera creixeries més, a la roca de la Verge Maria o a Lourdes de Pina. I aquella campanya d'alimentació i nutrició obligatòria que es feia a les escoles, subvencionada per associacions internacionals, que introduïren a les aules la llet en pols i el formatge de bolla, groc i insípid, que moltes vegades, quan es des-cuidava la vigilància, anava a parar al fons de la maleta o amagat dins la butxaca.

Ben aviat, quan s'arribava als deu anys, s'experimentava una de les coses tal volta més injustes per un infant, com és ara l'existència de dos models distints d'educació, la qual cosa suposava, en alguns casos, no se-

Miquel Vanrell i Jordi Llaneres transportant una olla de llet per repartir entre els alumnes de les escoles. Àlbum familiar.

guir els estudis al teu poble i haver-te de separar dels pares, dels germans i de les amigues.

Era una discriminació massa precoç que arreglà d'alguna manera la Llei General d'Educació de 1970, que va establir una educació general per a tothom fins als 14 anys. Fou una fita important perquè se llevaren diferències i s'obriren les portes a iniciatives importants i solidàries en el món de l'educació.

De les noves iniciatives m'han impactat de manera especial els programes d'atenció a la diversitat i de compensació educativa, que pretenen que cada alumne sigui atès sense discriminacions segons les seves capacitats i circumstàncies.

Pensem que hi ha nins i nines que per la seva situació han d'ésser tractats i educats segons les seves necessitats. També hi ha infants que passen per situacions temporals que exigeixen una atenció individualitzada i puntual. Me referesc a nins amb malalties o accidentats inter-

nats a hospitals. L'atenció especial a aquests infants és una altra vessant de la compensació educativa, i per fer-la efectiva es crearen les aules hospitalàries, unes escoles molt peculiars per la seva situació i el seu entorn, ja que són una escola dins un hospital.

He parlat de fer un pregó de vivències i per això voldria compartir amb vosaltres l'experiència d'una aula hospitalària, la de Son Dureta, perquè és actualment el meu lloc de feina.

L'aula hospitalària de Son Dureta es creà l'any 1995. Els antecedents més remots de les aules hospitalàries es troben al nostre país lligats a Catalunya i als Germans de Sant Joan de Déu. A Mallorca, l'orde de Sant Joan de Déu creà una aula escolar pels nins internats al seu l'hospital del Coll d'en Rabassa que desaparegué quan va deixar de ser un hospital infantil. L'aula hospitalària de Son Dureta pertany actualment al programa d'educació compensatòria de la Conselleria d'Educació. És l'única de Balears i acull alumnat de totes les illes i entre ells hi ha hagut infants algaidins. Actualment hi treballam dues mestres i la nostra feina consisteix en ensenyar i proporcionar suport educatiu i acompanyar els infants perquè puguin seguir els seus estudis i no quedin endarrerits quan s'incorporin a la seva escola. Per aconseguir-ho es necessita una coordinació amb els seus centres d'origen i també amb els metges, psicòlegs, treballadors socials i infermeria de l'hospital.

La feina educativa a l'aula va més enllà de l'ensenyament, és un espai de convivència i normalitzador. L'aula és a la vegada igual i diferent de qualsevol escola però va acompanyada d'una càrrega d'emotivitat especial perquè el fet d'ingressar a l'hospital suposa pels infants un trencament amb la seva vida habitual, amb els amics, el poble, l'escola de sempre, els mestres, la calor de ca seva, la presència constant dels seus pares... de tot el que suposa lligams amb una vida i amb una història d'infantesa ordinària.

A l'aula hospitalària he tingut l'experiència que suposa conviure amb els valors i els sentiments més profunds, vitals i autèntics de l'ésser humà, com és ara el dolor, l'alegria, el sofriment, el risc, l'esperança i la solitud vital. He comprovat que els nostres alumnes, com tots els nins del món que sofreixen, demanden a la societat gestos d'acompanyament i de solidaritat, aquesta disposició que és el primer motiu d'orgull per a qualsevol persona i per a qualsevol poble.

En aquest sentit el nostre poble, Algaida, es pot sentir especialment orgullós. Me venen a la memòria velles escenes algaidines de solidaritat i d'ajuda. Pensem que, antany, les portes obertes de les cases i la clau al pany eren com dir als que passaven: «aquí és ca teva» i al veí necessitat: «aquí tens un rebost per si et falta res».

Les persones de la meua edat recordaran les *vidrioles* del DOMUND, els festivals benèfics, les tómboles o les comèdies al teatre d'Acció Catòlica. Record les visites de les monges vermelletes del Temple que venien al poble amb unes nines vestides amb una bata vermella i anaven a les cases particulars i a les possessions amb un carro de l'Ajuntament i un *encarregat* que les guiava per recollir blat, figues, ciurons, lleties i tots els aliments que els regalaven. I sempre se n'anaven contentes d'Algaida perquè era un poble generós i solidari.

Aquells temps i aquells costums han passat, però no han desaparegut necessitats, al contrari. La globalització ha obert fronteres i ha internacionalitzat l'existència de situacions d'injustícia i de carències bàsiques patides per persones que viuen en la misèria, a pobles d'un futur incert. Algaida els té present, s'ha mostrat amb ells sensible i solidari i ha tingut la valentia d'alçar els ulls i de voler mirar més enllà dels seus límits i fins i tot del seu país. Des d'aquí s'han creat projectes de cooperació internacionals. Serveixi com exemple la iniciativa del nostre Ajuntament, membre del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, que treballa des de 1995 amb projectes de cooperació i solidaritat a Amèrica Central i que l'any 2008 va iniciar el procés d'agermanament amb el municipi de Ciudad Antigua, un poble de la zona nord de Nicaragua especialment ferit per necessitats educatives, de cooperació agrícola, salut i treball. Precisament, crec que estam d'enhorabona ja que l'acte formal de la signatura d'aquest agermanament es farà el dia de Sant Honorat d'enguany, comptant amb la presència del batle de Ciudad Antigua, Sr. Luis Arturo Mairena Orellana i el batle d'Algaida, Sr. Francesc Miralles Mascaró.

Certament, amb l'Ajuntament hi col·laboren altres entitats locals i particulars. No podem oblidar el col·legi públic Pare Pou d'Algaida que s'ha agermanat amb l'escola del Zapote, de Ciudad Antigua, ni l'Associació Algaida Solidari, que amb nombroses iniciatives i projectes s'afa-

*Hutus i tutsis junts a l'escola. Sebastià Salom ensenyant en kirundi a l'escola de Rabiho (Burundi).
Fotografia de Joana Vanrell.*

nya per donar suport als més necessitats del nostre entorn, de sud Amèrica i d'Àfrica.

Existeixen, també, algaidins moltes vegades anònims, que durant anys han anat a distints indrets del món, especialment a Sud-amèrica, per regalar el seu temps i el seu esforç. També des d'Algaida s'ha mirat cap a Àfrica, especialment a Burundi, un dels països més pobres del món, situat a l'Àfrica central, a la zona dels Grans Llacs, que he tingut la sort de poder conèixer personalment.

Són inoblidables els dies que vaig passar en aquelles terres africanes i les vivències experimentades, que justifiquen el motiu de parlar-ne avui en un pregó que vol recollir records i experiències. Fou l'ocasió de veure persones pobres, que no tenen quasi res, però que són feliços, que consideren la vida i la supervivència com a primer valor i que desitgen per damunt tot la pau. També he d'agrair profundament les mostres de so-

SENTIMENTS, VIVÈNCIES I RECORDS

Dona sembrant arròs amb l'infant a l'esquena. Fotografia de Joana Vanrell.

Portant amb alegria un bon pes damunt el cap. Fotografia de Joana Vanrell.

Caminant amb els infants. Fotografia de Joana Vanrell.

Família burendesa. Fotografia de Joana Vanrell.

Tamborers de Burundi a Bugenyuzi celebrant una festa. Fotografia de Joana Vanrell.

lidaritat rebudes en els moments de preparar el viatge. Foren moltes les persones que s'oferiren a col·laborar, que me demanaren què me podien donar, que me feren arribar objectes i donatius. Voldria destacar que és un orgull pel nostre poble pensar que gràcies a les aportacions dels algaidins es va finançar tot el programa educatiu dels missioners mallorquins de Burundi, a la zona de Rabiho, durant el curs 2008-2009, i que Algaida Solidari va finançar una de les màquines del molí, una peladora d'arròs, que en aquests moments ajuda a pal·liar la fam dels nadius. Quan vaig veure tot el que es pogué fer gràcies a la solidaritat dels meus veïns, vos asseguro que me vaig sentir orgullosa de ser algaidina.

Igualment ens podem sentir orgullosos de la nostra identitat com a poble, de les nostres arrels i de les nostres festes, perquè les festes populars posen una fita alegre i simpàtica en el cor de tots els partici-

pants. Són una aturada en el camí per reprendre la ruta amb noves forces i un bon moment per a la participació i l'obertura, així com ens obrim i fem el cercle entorn als balls dels Cossiers, dels foguerons i de les torrades.

Voldria convidar tothom a participar en tots els actes de la festa i a compartir totes les coses bones que tenim, i que aquesta celebració de Sant Honorat serveixi per augmentar l'estimació cap a la nostra comunitat, l'esperit de convivència i el valors col·lectius que fan un poble més gran.

I sobretot que sigui un cant a l'optimisme i una font d'esperança. He intentat lligar històries i anècdotes de la meua vida amb el poble que he conegut i estimat; però, mirant el futur, voldria acabar, precisament, amb un cant a l'esperança. Res millor per això que recordar aquell magnífic poema de Miquel Oliver Bauzà, aquest poeta algaidí que dedicà a Àfrica, i especialment a Burundi, la poesia següent:

Salm per no perdre l'esperança

Perquè som menys que un cuc, no pas uns homes
l'estol de malfactors ens deixa sens alè,
lligats de mans i peus a les seves espases.
Fa temps han profanat els nostres habitatges:
es dessagnen les terres i les arrels dels avis;
i la claror d'albades, un clam de negritud.

No hem perdut, però, l'esglai de l'esperança.

Àfrica, miserere, Àfrica injustícia.
Han deixat de florir les poncelles dels somnis
i en esbart, els coloms, han fugit dels seus nius
espantats pel tronar de les armes i l'odi.
Prepotents de cultura i afamats de riquesa
ens maten aviors mentre les nostres boques,
resseques d'impotència, clamen cants de venjança.

Però volem la pau, Senyor, volem la pau.

Respectau-nos el dret i junts caminarem
fraternalment, mà blanca i de color, Assís!
perquè el lleó s'ha fet anyell i els canons
són arades de pau solcant terres novelles.

No hem perdut, però, l'esglai de l'esperança.

Encara resta lluny la pluja que ens amari
de rosada; més ja és a l'horitzó, petites
nuvolades de drets humans i de justícia
podrien ser l'inici de la gran abraçada.
Cridarem dia i nit fins que la veu esclati
perquè, amics meus, germans!,
No hem perdut l'esperança.

Moltes gràcies a tots els presents i també als qui m'escolten des de casa seva. Gràcies, també, a aquelles persones que m'han facilitat informació i fotografies. Per a tots, bones festes de Sant Honorat i molts d'anys.

